

МАКУЛДАШЫЛДЫ

ОшМУнун Окуу-усулдук бирикмесинин

Координациялык кеңешинин төрагасы,

доцент Р.Н. Арапбаев

2025-жылдын " 05 " 07

БЕКИТЕМИН

Ош мамлекеттик университетинин ректору,

профессор Г.К. Кожобеков

2025-жылдын

ОШ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ

**ОРТО КЕСИПТИК БИЛИМ БЕРҮҮНҮН
БИЛИМ БЕРҮҮ СТАНДАРТЫ**

АДИСТИК: 060101 Дарылоо иши

Квалификациясы: Фельдшер

Ош– 2025-жыл

Ош мамлекеттик университетинин окуу-методикалык бирикмесинин медициналык билим берүү багыттары боюнча тармактык комитетинин жыйынында, 2025-жылдын "14" май, № 7 протоколу менен **060101 Дарылоо иши** адистиги боюнча орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү стандарты каралды.

Ош мамлекеттик университетинин окуу-усулдук бирикмесинин Координациялык кеңеши тарабынан жактырылды. Ош мамлекеттик университетинин Окумуштуулар кеңешинде бекитүүгө сунушталган 2025-жылдын "30" июнь, № 9 протоколу. Ош мамлекеттик университетинин ректордун № 3426 буйругу менен бекитилген.

Билим берүү стандартына чет элдик төмөнкү эксперттерден бүтүмдөр алынган.

1.Флоренсов Владимир Вадимович: Иркутск мамлекеттик медициналык университети.

Медицина илимдеринин доктору, профессор.

2.Мамасалиева Муминахон Нажмиддиновна: Абу Али Ибн Сина атындагы Асакин медициналык техникуму. Директор.

3.Сыдыкова Айнура Каримбердиевна: М.С. Малиновск атындагы

ОГБУЗ ИГПИ врач акушер гинеколог

МАЗМУНУ	Бети
1-БӨЛҮМ. Жалпы жоболор	4
2-БӨЛҮМ. Кыскартуулар	5
3-БӨЛҮМ. Терминдер	6
4-БӨЛҮМ. Колдонуу чөйрөсү	7
5-БӨЛҮМ. Билим берүү программасын өздөштүрүүнүн ченемдик мөөнөтү жана эмгек сыйымдуулугу	8
6-БӨЛҮМ. Негизги билим берүү программасын иштеп чыгууга жана ишке ашырууга талаптар	9
7-БӨЛҮМ. Билим берүү программасынын бүтүрүүчүлөрүнүн кесиптик	10

ишмердүүлүгүнүн мүнөздөмөсү	
8-БӨЛҮМ. Билим берүү программасын өздөштүрүүнүн жыйынтыктарына талаптар	12
9-БӨЛҮМ. Билим берүү программасын ишке ашыруунун шарттарына талаптар	14
10-БӨЛҮМ. Билим берүү программасынын базалык окуу планынын <u>үлгүсү</u>	20
1-тиркеме. Базалык окуу пландарындагы жалпы эмгек сыйымдуулугунун бөлүштүрүлүшү	22
2-тиркеме. Базалык окуу пландарындагы милдеттүү дисциплиналардын циклдер боюнча бөлүштүрүлүшү жана эмгек сыйымдуулугу	23
3-тиркеме. Базалык окуу планынын дисциплиналарынын каталогу	24

1-БӨЛҮМ. ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

060101 Дарылоо иши адистиги боюнча даярдоонун билим берүү стандарты ОшМУнун ректорунун буйругу менен бекитилген.

060101 Дарылоо иши адистиги боюнча билим берүү программасынын билим берүү стандарты орто кесиптик билим берүүнүн талаптарын эске алуу менен ОшМУда иштелип чыгып, бекитилген.

ОшМУда иштелип чыккан билим берүү стандарты (мындан ары – билим берүү стандарты) мамлекеттик билим берүү стандарттарына теңештирилген болуп, орто кесиптик билим берүүнүн талаптарынын бирдиктүү структурасына ээ жана аларга билим берүүнүн биримдигин жана сапатын, көзөмөлдүн объективдүүлүгүн камсыз кылуу жагынан өз функцияларын аткарууга мүмкүндүк берет, ошондой эле ишке ашырылып жаткан билим берүү программасын өнүктүрүүгө конкреттүү талаптарды белгилейт.

Ушул билим берүү стандарты негизги кесиптик билим берүү программаларын өздөштүрүүнүн шарттары жана натыйжаларына карата талаптар Мамлекеттик орто кесиптик билим берүү стандарттарынын тиешелүү талаптарынан төмөн эмес.

Дарылоо иши адистигинин ББС төмөнкү тараптардын катышуусу менен иштелип чыккан:

Жумушчу топтун төрайымы:

1. Амирова Чынара Сабиржановна - Дарылоо иши адистигинин НКББП жетекчиси.

Мүчөлөрү:

I. Медициналык колледждин курамынан:

2. Мамытова Гуля Асылбековна – Терапиялык дисциплиналар предметтик циклдык комиссиясынын төрайымы;
3. Арзиева Абибахан Исаковна - Терапиялык дисциплиналар предметтик циклдык комиссиянын окутуучусу;
4. Машрабова Акбермет Абдумаликовна - Терапиялык дисциплиналар предметтик циклдык комиссиянын окутуучусу;
5. Токтосунов Женишбек Жыргалбекович - Стоматологиялык жана хирургиялык дисциплиналар предметтик циклдык комиссиянын окутуучусу;

II. Ата мекендик медициналык колледждерден:

6. Жакыпова Кызжибек Памирбековна – Ош медициналык колледжинин окутуучусу НКББП жетекчиси;
7. Алимов Мурзарахим Асанович – Кызыл-Кыя медициналык колледжинин НКББП жетекчиси;
8. Амиракулова Айчүрөк Сапарбаевна - Б.Сыдыкова атындагы Кыргыз-Өзбек Эл аралык университетинин медициналык колледжинин терапия, педиатрия жана акушердик сабактар бирикмесинин башчысы;
9. Турдубаева Бүажар Мамасалиевна – Ош Медициналык колледжинин окутуучусу;
10. Тажибаева Гульнур Калмаматовна - Кызыл-Кыя медициналык колледжинин дарылоо иши адистигинин бөлүм башчысы;

III. Иш берүүчүлөр;

11. Салиев Райымберди Салиевич - Баткен областык аймактык ооруканасынын директорунун орун басары;
12. Файзуллаева Гулира Ахунбековна - Ден соолук ОШ медициналык центрдин директору;
13. Султанов Мирболот Латыпжанович - Ош шаардык тез жардам көрсөтүү кызматынын директору;
14. Омурзакова Жаркынай Максатовна - Ош областтар аралык бириккен клиникалык ооруканасынын директорунун дарылоо иштери боюнча орун басары;
15. Мамишев Турсун Хакимович - Кара-Суу районунун Нариман аймактык ооруканасынын директорунун орун басары;

IV. Коомдук тармактардын кызматкерлеринен:

16. Нарматова Эльмира Балтабаевна – Ош облустук кан аркылуу жугуучу вирустук гепатит жана адам АИВке каршы күрөшүү борборунун директору;
17. Жээнбекова Майрамкан Ысмаиловна – Ош областтар аралык тери-венерологиялык борборунун директору;
18. Өмүрзаков Абдурахман Төлөнович - Ош облустук психиатрия жана наркология борборунун директору;
19. Сакмаматов Конушбек Мамытович - Ош облустук кургак учукка каршы күрөшүү борборунун директору;
20. Абдрахманов Абдымомун - Карасуу шаарына караштуу убактылуу эмгекке жарамсыздык борборунун директору.

Ушул Билим берүү стандарты Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 18-июлундагы № 243 “Кыргыз Республикасынын орто кесиптик билим берүү уюмдарынын потенциалын жана атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн жогорулатуу боюнча чаралар жөнүндө” Жарлыгына, КРдин Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 21-ноябрындагы №654 “Мамлекеттик орто окуу жайларга өзгөчө статус берүү боюнча Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн айрым чечимдерине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө”, 2024-жылдын 5-февралындагы №45 “Мамлекеттик жогорку окуу жайларга өзгөчө статус берүү боюнча Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин

айрым токтомдоруна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө” токтомдоруна, 2023-жылдын 11-августунда кабыл алынган “Билим берүү жөнүндө” мыйзамына, 2024-жылдын 8-июлу №371 “Кыргыз Республикасынын башталгыч, орто жана жогорку кесиптик билим берүүсүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын макетин бекитүү жөнүндө”, Кыргыз Республикасында квалификациялардын улуттук системасына, квалификациялардын улуттук алкагына, квалификациялардын Европалык системасына, квалификациялардын тармактык алкактарына, кесиптик стандарттарга таянат, ОшМУнун Уставына жана билим берүү стандарты бекитилген учурда колдонуудагы ченемдик-локалдык документтерине ылайык келет

Бул билим берүү стандартын иштеп чыгуу, бекитүү жана өзгөртүү тартиби ОшМУда билим берүү стандарттарын иштеп чыгуу, бекитүү жана өзгөртүү жөнүндө жобосу менен жөндөлөт.

2-БӨЛҮМ. КЫСКАРТУУЛАР

МББС- мамлекеттик билим берүү стандарты;

ББС - билим берүү стандарты;

ПЦК – предметтик циклдык комиссия;

ДМЧА - ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү адамдар;

ДПУ - дарылоо-алдын алуу мекемеси;

ЖКББ - жогорку кесиптик билим берүү;

НКББП - негизги кесиптик билим берүү программасы;

ЖКК - жалпы кесиптик компетенция;

КК - кесиптик компетенциялар;

ЖК-жалпы компетенциялар;

ОН-окутуунун натыйжалары;

ОКББ - орто кесиптик билим берүү;

ОУБ - окуу-усулдук бирикме;

ОПК - окутуучу-профессордук курамы;

ОСКС - объективдүү структураланган клиникалык сынак;

СИЖМК - социалдык-инсандык жана жалпы маданий компетенциялар;

ТК - тандоо курсу;

STEAM көндүмдөр – илим, заманбап технология, инженерия, искусство, математикалык көндүмдөрдү калыптандыруу;

АИВ- адамдын иммундук вирусу.

3-БӨЛҮМ. ТЕРМИНДЕР

Кесиптик билим берүүнүн аталган өз алдынча иштелип чыккан билим берүү стандартында төмөндөгү термин жана аныктамалар колдонулат;

- **академиялык чынчылдык** - билим берүү программаларын өздөштүрүү жана билим берүү ишмердүүлүгүн жүргүзүүдө, анын ичинде жазуу иштерин аткарууда (тесттер, курстук иштер, рефераттар, диссертациялар), өз позициясын билдирүүдө жана окуу процессинин катышуучуларынын ортосундагы мамилелерде жүрүм-турум стандарттарын белгилеген баалуулуктардын жана принциптердин жыйындысы
- **академиялык эркиндик** - студенттердин, мугалимдердин чыгармачылык өнүгүүсү үчүн шарттарды түзүү жана окутуунун инновациялык технологияларын жана методдорун колдонуу максатында тандоо дисциплиналары боюнча билим берүүнүн мазмунун, окутуунун кошумча түрлөрүн жана окуу-тарбия ишин уюштуруу боюнча аларга берилген ыйгарым укуктардын жыйындысы
- **базалык окуу планы**– багыт же адистик боюнча студентти кесипке даярдоону ишке

ашырган толук окуу мезгилиндеги дисциплиналарынын каталогу (мындан ары окуу план). Окуу планы милдеттүү компонентти камтыйт (базалык жана ЖОЖдук (адистештирилген)), милдеттүү дисциплиналарды жана студенттердин тандоосу боюнча дисциплиналарды окутууга бөлүнгөн кредиттердин санын жөнгө салат, практиканын мөөнөтүн жана түрлөрүн белгилейт

- **билим берүүнүн дистанттык формасы** – маалыматтык технологиялар жардамы менен өз алдынча билим алуу (аралыктан окутуу) формасы
- **билим берүүнүн онлайн формасы** - реалдуу убакыт режиминде маалымат технологияларынын жардамы менен аралыктан (узактан) билим берүү
- **компетенция** – белгилүү бир тармактын натыйжалуу продуктивдүү ишмердүүлүгү үчүн зарыл болгон, окуучуну (окуп жаткандарды) билим берүүгө даярдоодо, алдын ала берилген социалдык талаптар (ченемдер)
- **кредит** - негизги кесиптик билим берүү программасындагы эмгек сыйымдуулугун ченөөнүн шарттуу өлчөмү
- **негизги билим берүү программасы** – шайкеш келген багытты даярдоо боюнча билим берүү процессин ишке ашыруунун максатын, күтүлүүчү натыйжаларды, мазмунун жана уюштурууну регламенттөөчү, окуу-методикалык документациялардын жыйындысы
- **окутуунун жыйынтыгы** - негизги билим берүү программасы /модуль боюнча окутуунун жыйынтыгында алынган компетенция
- **окутуунун кредиттик технологиясы**– кредиттерди топтоо менен студенттин тандоосуна жана дисциплиналарды окуунун ырааттуулугун өз алдынча пландаштырууга негизделген окутуу
- **өз алдынча иштелип чыккан компетенциялар** – стандартты иштеп чыгуучулар тарабынан киргизилген компетенциялар
- **семестрдик окуу планы** - белгилүү бир академиялык мезгилде окуу процессин уюштуруу үчүн кызмат кылган окуу планы (анын ичинде семестрде окутуучулардын окутуу ишмердигинин эмгек сыйымдуулугун эсептөө)
- **студенттин жекече окуу планы (СЖОП)** - студенттин семестр үчүн окуу программасын аныктайт, ал семестрге сунушталган окуу дисциплиналарынын негизинде түзүлөт
- **тандоо дисциплиналары** – социалдык-экономикалык өнүгүүнүн өзгөчөлүктөрүн жана тигил же бул региондун керектөөлөрүн эске алуу менен билим берүү уюмдары тарабынан белгиленген кредиттердин алкагында тандоо компонентине киргизилген студенттин жекече даярдыгын чагылдырган окуу дисциплиналары
- **тармактык билим берүү формасы** – билим берүү программасынын бир нече билим берүү уюмдары тарабынан ишке ашырылышы
- **учурдагы ченемдик-ички жоболор** – ушул жобону ишеп чыгуу учурунда колдонулуп жаткан ченемдик- ички жоболор
- иштиктүү баарлашуу жана өзүн-өзү уюштуруу (самодисциплина), стандарттык эмес кырдаалда креативдүү жана сынчыл көз караш менен мамиле кылуу
- **STEAM** – илим, заманбап технология, инженерия, искусство, математика.

4-БӨЛҮМ. КОЛДОНУУ ЧӨЙРӨСҮ

4.1. Билим берүү стандартында (мындан ары – билим берүү стандарты – ББС) билим берүүнүн **060101 Дарылоо иши** адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программаларын иштеп чыгууга жана ишке ашырууга коюлган талаптардын жыйындысы көрсөтүлөт.

4.2. ББС **060101 Дарылоо иши** адистигинин билим берүү программалары боюнча адисти даярдоонун талаптарын белгилейт жана анын жыйынтыгы менен аталган адистик боюнча **фельдшер** квалификациясы ыйгарылат.

4.3. **060101 Дарылоо иши** адистиги боюнча билим берүү программасына даярдоодо билим берүү технологияларын ишке ашыруу үчүн өз алдынча иштелип чыккан кесиптик билим

берүү стандарты НКББПнын курмындагы базалык окуу пландарын, окуу дисциплиналардын, практикалардын жумушчу программаларын жана мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациянын программаларын иштеп чыгууда негиз болуп берет.

4.4. ББСнын негизги колдонуучулары болуп төмөнкүлөр саналат:

- **060101 Дарылоо иши** адистиги боюнча билим берүү программасына даярдоонун негизги билим берүү программаларын иштеп чыгуудагы, иш жүзүнө ашыруудагы жана окутуудагы уюштуруу-методикалык документтердин негизи болот. Ошондой эле кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүүнүн сапатын баалоо, илимдин, техниканын жана социалдык-экономикалык чөйрөнүн жетишкендиктерин эске алуу менен толуктоо, жаңылоо жана жетишилген окутуунун натыйжаларына системалуу мониторинг жүргүзүү максатында билим берүү уюмунун окутуучу-профессордук курамы
- **060101 Дарылоо иши** адистиги боюнча билим берүү программасын өздөштүрүүдө окуу иш-аракеттерин натыйжалуу ишке ашыруу үчүн билим берүү уюмунун студенттери
- өз компетенциясынын чегинде бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатына, окуу процессинин уюштурулушуна жооптуу болгон билим берүү уюмунун ректору жана проректорлору, билим берүү уюмунун окуу-усулдук бирикмеси жана анын тиешелүү тармактык комитеттери, факультеттердин декандары, институттардын жана колледждердин директорлору, кафедра башчылары, бөлүм башчылары, ПЦК башчылары жана башкалар
- билим берүү уюмунун бүтүрүүчүлөрүнүн окуу-жетишкендиктерин, билим сапатын баалоочу экзамендик жана мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациялык комиссиялар
- бүтүрүүчүлөрдү ишке кабыл алууда адистигин (квалификациясын) аныктоо үчүн кесиптик ишмердүүлүктүн тиешелүү чөйрөсүндөгү иш берүүчүлөр
- университетти, анын ичинде орто кесиптик билим берүүнү каржылаган уюмдар
- билим берүү тармагында билим берүү программаларын аккредитациялоону ишке ашыруучу ыйгарым укуктуу уюмдар
- билим берүү системасындагы мыйзамдуулукту сактоону, көзөмөлдөөнү камсыз кылуучу, орто кесиптик билим берүү тармагындагы сапатты көзөмөлдөөнү ишке ашыруучу аткаруу бийлигинин мамлекеттик органдарынын өкүлдөрү
- адистиктерди тандоо үчүн абитуриенттер.

5-БӨЛҮМ. БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫН ӨЗДӨШТҮРҮҮНҮН ЧЕНЕМДИК МӨӨНӨТҮ ЖАНА ЭМГЕК СЫЙЫМДУУЛУГУ

5.1. Абитуриенттердин билиминин деңгээлине карата талаптар. Абитуриент тапшырууда төмөнкү документтердин бирине ээ болууга тийиш:

- негизги жалпы билими жөнүндө күбөлүккө
- жалпы орто билими жөнүндө аттестатка
- орто кесиптик билими жөнүндө дипломго
- башталгыч кесиптик билими жөнүндө дипломго (негизги же жалпы орто билими тууралуу документи болсо).

5.2. ББСга ылайык билим берүү программасын ишке ашырууда окутуунун бул чөйрөсүнүн алкагында орто кесиптик билим берүүдө күндүзгү формада жүргүзүлөт.

5.3. **060101 Дарылоо иши** адистиги боюнча даярдоодо билим берүү программасынын жалпы эмгек сыйымдуулугу окуутунун формасына, колдонулган билим берүү технологияларына, студенттин жекече окуу планына карабастан 210 кредиттик бирдикти түзөт.

5.4. Күндүзгү окуу үчүн билим берүүнүн нормалдуу окуу мөөнөтү жалпы билим берүүнүн базасында ОКБ мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациядан өткөндөн кийин берилүүчү каникулдарды кошо алганда:

- жалпы билим берүүнүн базасында – 3 жыл 6 ай;
- негизги жалпы билим берүүнүн базасында билим берүү программасын өздөштүрүүнүн белгиленген ченемдик мөөнөтү 1 (бир) жылга узартылат.

5.5. Студенттин жекече окуу планы боюнча билим берүү мөөнөтүнүн нормалары билим берүү уюмунун академиялык саясатынын жана окуу процессин уюштуруу боюнча ченемдик-актылык документтердин негизинде аныкталат.

5.6. Кредиттик билим берүү технологиясын колдонуу менен окуу процессин уюштурууда ар бир академиялык дисциплинанын көлөмү академиялык кредиттердин бүтүн санын түзөт. 1 академиялык кредит 30 академиялык саатка барабар. Академиялык сааттын узактыгы 45 мүнөт чегинде белгиленет.

5.7. Окуу пландарындагы окуу иштеринин бардык түрлөрүнүн сыйымдуулугу академиялык ECTS кредиттер менен белгиленет. кесиптик билим берүүнүн НКББПнын күндүзгү окуу формасына жылдык эмгек сыйымуулугу 60 кредит жана семестрдеги эмгек сыйымдуулугу 30 кредит.

5.8. Билим берүү уюму тиешелүү профилдеги орто кесиптик билимге же жогорку кесиптик билимге ээ адамдарга мурдагы билимдерин жана окутуунун натыйжаларын таанууну эске алуу менен тездетилген программалар боюнча билим берүү программасын өздөштүрүүгө укук берет. Мурунку өздөштүргөн айрым дисциплиналарды жана/же жумуш ордунда окутуунун айрым түрлөрү боюнча окутуунун натыйжаларын толугу менен же жарым-жартылай кайра аттестациялоонун (кайра зачеттоонун) жыйынтыгы менен аныктайт.

5.10. Билим берүү программасы онлайн формада колдонулган учурда практикалардын түрлөрүнө карабастан жана жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо онлайн формада өткөрүүгө (уюштурууга) жол берилбейт. Кырдаал пайда болгон гана учурда жол берилет.

5.11. Орто кесиптик билим берүү программасына интеграцияланган жалпы орто билим берүү программасын ишке ашырууда (11-класстардын программасын) жалпы орто билим жөнүндө документ (аттестат) берилбейт, колледжде окутулган жалпы орто билим жөнүндө баалар орто кесиптик билим берүү жөнүндөгү документке (дипломго) жазылат.

6-БӨЛҮМ. НЕГИЗГИ БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫН ИШТЕП ЧЫГУУГА ЖАНА ИШКЕ АШЫРУУГА ТАЛАПТАР

6.1. Билим берүү уюму эмгек рыногунун керектөөлөрүн эске алуу менен орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү программаларын өз алдынча иштеп чыгат. Негизги билим берүү программасы адистик боюнча билим берүү стандартынын, квалификациялардын улуттук алкагынын, квалификациялардын тармактык/сектордук алкактарынын жана кесиптик стандарттардын (бар болсо) негизинде иштелип чыгат.

6.2. Орто кесиптик билим берүүнүн **060101 Дарылоо иши** адистиги боюнча негизги билим берүү программасынын окутуу жаатындагы **максаты**:

- алган билимин илимдин, техниканын жетишкендиктерин колдонуу менен өркүндөтө билген, коомдо жана иш ордунда адамдын моралдык, диний, маданий, укуктук баалуулуктарын өз ордунда колдоно алган, ой пикирин оозеки жана жазуу түрүндө мамлекеттик жана бир чет тилинде баяндай алган адистерди даярдоо;

инсанды тарбиялоо жаатындагы максаты:

-заманбап техникалык каражаттарды колдоно алган, медициналык иш кагаздар менен иштей билген, этика, деонтологияны сактай алган маданияттуу ар тараптуу өнүккөн адистерди даярдоо.

6.3. Билим берүү уюмунун тиешелүү структуралары илимдин, маданияттын, экономиканын,

техниканын, технологиялардын жана социалдык чөйрөнүн өнүгүшүн эске алуу менен НББПны кызыкдар тараптардын сунуштарына ылайык 5 (беш) жылда бир жолудан кем эмес жаңылайт. Билим берүү программаларын жаңылоо төмөнкүлөрдү камтыйт:

- бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын камсыз кылуу боюнча стратегияны иштеп чыгууну
- билим берүү программаларына мезгил-мезгили менен мониторинг жүргүзүүнү
- иш берүүчү менен макулдашылган бүтүрүүчүлөрдүн компетенциясына карата талаптардын негизинде билим алуучулардын билим жана билүү деңгээлдерин, көндүмдөрүн, бүтүрүүчүлөрдүн компетенцияларын баалоонун объективдүү жол-жоболорун иштеп чыгууну
- педагогикалык курамдын сапатын жана компетенттүүлүгүн камсыз кылууну
- ишке ашырылып жаткан билим берүү программасын жетиштүү ресурстар менен камсыз кылууну, аларды пайдалануунун натыйжалуулугун көзөмөлдөөнү
- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан белгиленген аккредитациялоонун минималдуу талаптары боюнча өзүн-өзү баалоону үзгүлтүксүз жүргүзүүнү
- өзүнүн ишинин натыйжалары, пландары, инновациялары жөнүндө коомчулукка маалымдоону.

6.4. Билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму төмөнкүлөргө милдеттүү:

- социалдык-маданий чөйрөнү түзүүгө
- инсанды ар тараптан өнүктүрүү жана социалдаштыруу, билим алуучулардын ден соолугун сактоо үчүн зарыл болгон шарттарды түзүүгө
- билим берүү жараянынын тарбиялык/окуудан тышкаркы компоненттерин өнүктүрүүгө, анын ичинде өз алдынча башкарууну өнүктүрүүгө, билим алуучулардын коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышуусуна өбөлгө түзүүгө.

6.5. Билим берүү программасынын ар бир циклинде тиешелүү дисциплиналарды (модулдардын) топтому жана алардын сыйымдуулугун билим берүү уюму (билим берүү уюмунун тиешелүү структуралары) өз алдынча аныктайт.

6.6. НББПнын дисциплиналарынын топтому милдеттүү (базалык) жана тандоо бөлүгүн камтууга тийиш. Тандоо курстары кесиптик цикл үчүн сунушталат жана ал үчүн дисциплиналардын каталогу билим берүү уюму (билим берүү уюмунун тиешелүү структуралары) тарабынан аныкталат.

6.7. Дисциплиналардын милдеттүүлүк даражасы, аларды өздөштүрүүнүн ырааттуулугун жана эмгек сыйымдуулугун “А”, “В” жана “С” топторуна бөлүштүрүү билим берүү уюмунун окуу процессин уюштуруу жөнүндөгү жоболоруна жана ушул Макеттин тиркемелерине ылайык уюштурулат.

6.8. Билим берүү уюму билим алуучуларга НББПнын окуу курстарынын (дисциплиналардын, модулдардын) жеткиликтүү болушун камсыздоого, киришүү курстарын өткөрүүгө, билим алуучунун жекече окуу траекториясын түзүү үчүн тандоо курстарын жана каалоолорун сурамжылоо аркылуу аныктоого милдеттүү. Билим алуучу билим берүү уюму тарабынан берилүүчү академиялык консультанттын катышуусу менен өзүнүн жекече окуу планын түзөт.

6.9. Билим берүү уюму НББПны түзүүдө билим алуучуларды укуктары жана милдеттери менен тааныштырууга, билим алуучулар тандап алган дисциплиналар алар үчүн милдеттүү экендигин, ал эми алардын суммалык эмгек сыйымдуулугу окуу планында каралгандан аз болбоого тийиш экендигин түшүндүрүүгө милдеттүү.

6.10. Билим берүү уюму билим берүү программасын иштеп чыгууда жана ишке ашырууда гендердик теңчилик саясатын эске алууга, социалдык инклюзияны камсыз кылууга, ошондой эле санариптештирүүнү өнүктүрүүгө милдеттүү.

6.11. Билим берүү программасын ишке ашырууда билим алуучулардын укуктарына жана милдеттерине карата жалпы талаптар:

- билим алуучулар жогорку кесиптик билим берүүнүн билим берүү программасынын алкагында билим алуучулардын тандоосу боюнча окуу дисциплиналарын өздөштүрүүгө бөлүнгөн окуу убактысынын көлөмүнүн чегинде конкреттүү дисциплиналарды тандап алууга укуктуу

- өзүнүн жеке билим берүү траекториясын түзүүдө билим алуучу билим берүү уюмунан дисциплиналарды тандоо жана алардын келечектеги кесибине тийгизген таасири боюнча консультация алууга укуктуу

- компетенцияларды өнүктүрүү бөлүгүндө билим берүү программасын өздөштүрүүдө натыйжаларга жетишүү максатында билим алуучулар студенттик өз алдынча башкарууну өнүктүрүүгө, коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышууга укуктуу

- билим алуучулар билим берүү уюмунун билим берүү программасында каралган бардык тапшырмаларды белгиленген мөөнөттө аткарууга милдеттүү

- билим алуучунун окуу жүктөмүнүн көлөмү анын аудиториялык жана аудиториядан тышкаркы (өз алдынча) окуу ишинин бардык түрлөрүн кошкондо жумасына 38 сааттан кем эмес белгиленет. Окуу жүктөмүнүн жумалык максималдуу көлөмү билим берүү уюму тарабынан белгиленет

- окутуунун күндүзгү формасында адисти даярдоодо аудиториялык сабактардын көлөмү жумасына жалпы көлөмдүн 35%нан кем эмес

- окуу жылындагы каникул мезгилинин жалпы көлөмү 7-10 жуманы түзүп, анын ичинде окуу мөөнөтүнө жараша кыш мезгилинде эки жумадан кем болбоого тийиш.

7-БӨЛҮМ. 060101 ДАРЫЛОО ИШИ БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫНЫН БҮТҮРҮҮЧҮЛӨРҮНҮН КЕСИПТИК ИШМЕРДҮҮЛҮГҮНҮН МҮНӨЗДӨМӨСҮ

8-

9-

7.1. 060101 Дарылоо иши багыты боюнча билим берүү программасынын бүтүрүүчүлөрүнүн кесиптик **ишмердүүлүгүнүн багыттарына** төмөнкүлөр кирет:

- дарылоо профилактикалык;
- диагностикалык;
- реабилитациялык;
- санитардык-гигиеналык жана эпидемиологиялык;
- профилактикалык;
- укуктук жана этикалык;
- укуктук документтерди жүргүзүү.

7.2. 060101 Дарылоо иши адистиги боюнча билим берүү программасынын бүтүрүүчүлөрүнүн кесиптик **ишмердүүлүгүнүн объектери** болуп төмөнкүлөр саналат:

- адам организми;
- жалпы калк жана калктын айрым катмарлары;

- медициналык жабдуулар жана аспаптар;
- медициналык-биологиялык процесстер;
- клиникалык жана лабораториялык маалыматтар;
- медициналык документация;
- санитардык-эпидемиологиялык абал;
- саламаттык сактоо уюмдарынын иши.

7.3. 060101 Дарылоо иши адистиги боюнча билим берүү программасынын бүтүрүүчүлөрү **Фельдшер** квалификациясын ыйгаруу менен окуу тармагында даярдала турган **кесиптик ишмердүүлүктүн түрлөрү:**

- дарылоо-диагностикалык
- медициналык-профилактикалык.

7.4. 060101 Дарылоо иши адистиги боюнча **Фельдшер** квалификациясы ыйгарылган адис кесиптик ишмердүүлүктүн түрүнө (түрлөрүнө) ылайык, төмөнкү **кесиптик милдеттерди чечүүгө даяр:**

Дарылоо-диагностикалык:

1. Айыл аймагында жайгашкан ФАПтарда, тез жардам бөлүмдөрүндө иштеп жаткан учурда кесиптик компетенттүүлүгүнүн чегинде бейтаптарга дарылоо-диагностикалык жардам көрсөтүү менен алардын убактылуу эмгекке жарамсыздыгын өз алдынча изилдөө
2. Шаарчаларда жайгашкан медициналык пункттарда, тез жардам бөлүмдөрүндө иштөөдө дарыгер менен биргеликте бейтапка медициналык жардам берүү;
3. Оорукана, диспансер, амбулатордук-поликлиника жана башка саламаттыкты сактоо мекемелеринде иштөөдө дарыгердин көрсөтмөсү менен бейтаптарга медициналык жардам көрсөтүү
4. Физиологиялык кош бойлуулукту аныктоо, зарыл болгон шартта төрөт кабыл алуу жана ымыркайдын абалына баа берүү, ымыркайга жана төрөгөн аялга камкордук кылуу
5. Өзгөчө кырдаалдарда, эпидемия шартында, массалык кыргын борборлорунда калкка медициналык жардам көрсөтүү
6. Оорунун алгачкы стадиясында дартты аныктоо максатында жүргүзүлгөн калкты клиникалык кароого катышуу
7. Уюштуруу жана дарылоо иш-чараларында калктын үйүнө барып колдоо көрсөтүү
8. Тиешелүү медициналык жардамды камсыз кылуу.

Медициналык-профилактикалык:

1. Дарылоо-профилактикалык мекемелериндеги иш ордунда санитардык-гигиеналык жана санитардык-эпидемиологиялык режимдерди сактоо;саламаттыкты сактоо системасынын нормативдик документтерине ылайык, эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасынын талаптарын эске алуу менен өз ишин уюштуруу
2. Калктын ооруларына алгачкы, экинчи жана үчүнчү алдын алуу жүргүзүү (дени сактар, бейтаптар, алардын үй-бүлө мүчөлөрү жана топтор)
3. Ден-соолукту чыңдоо, жакшыртуу боюнча калкка санитардык-гигиеналык маалымат берүү
4. Сергек жашоо образын жайылтуу, конкреттүү программаларды иштеп чыгуу жана аларды жүзөгө ашыруу
5. Бейтаптардын ден-соолугун тобокелге салуучу жагдайларды жана аларды жок кылууну аныктоо
6. Санитардык-гигиеналык маалымат берүү.

8-БӨЛҮМ. 060101 ДАРЫЛОО ИШИ БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫН ӨЗДӨШТҮРҮҮНҮН ЖЫЙЫНТЫКТАРЫНА ТАЛАПТАР

8.1. Билим берүү программасын өздөштүрүүнүн натыйжасында бүтүрүүчүдө төмөнкү жалпы компетенциялар (ЖК) калыптанышы керек.

Багыттар	Компетенциялар	Окутуунун натыйжасы (ОН)
Тилдик жана коммуникативдик көндүмдөр	ЖК-1: Эл алдында баяндама жасайт; өз кебинин стилин, түрүн тандайт жана аны баяндайт, өз пикирин жазма-оозеки формада туура, так билдирет жана далилдейт, изилдөөнүн жыйынтыктарын кесиптик чөйрөдө кыргыз, орус жана чет тилдеринде алып чыгат.	ОН-1: Үч тилде баарлашат: кыргыз жана орус тилдеринде В2 деңгээлинде, чет тилдердин биринде В1 деңгээлинде кесиптик чөйрөдө кеп ишмердүүлүгүн жүргүзөт.
Улуттук жана жалпы адамзаттык баалуулуктар	ЖК-2: Кесиптик ишмердүүлүгүндө инсандык-жарандык мамилелерди сын көз караш менен талдайт жана баа берет, мамлекетүүлүктүн философиясын, жарандык идентүүлүктү, патриоттуулукту, жалпы адамзаттык жана улуттук баалуулуктарды өркүндөтүүгө багытталган идеяларды демилгелөөгө жана аткарылышын камсыздоого жөндөмдүү.	ОН-2: Инсандык, улуттук идентүүлүктү сактоо менен жалпы адамзаттык жана улуттук баалуулуктарды урматтайт, өнүгүүсүнө жана жайылтылышына кам көрө алат, мамлекеттин кызыкчылыктарына жана социалдык чөйрөдө инсандык, жарандык жоопкерчилик мамиледе болот.
Soft skills (жумшак көндүмдөр)	ЖК-3: Жаңы идеяларды генерациялайт жана креативдүү ой жүгүртүү менен тышкы чөйрөдөгү инновацияларга жана күтүүсүз кырдаалдарга ыңгайлаша алат; Долбоорлорду уюштуруу жана ишкердик жүргүзүүдө аналитикалык ойлонот жана сын көз караш менен аракеттене алат.	ОН-3: Идеяларды жаратууга жана критикалык ой жүгүртүүгө, башка көз караштарды интеграциялоого жана талдоого жөндөмдүү, профессионалдык чөйрөдө аргументтүү жана конструктивдүү ойлонот, ишкердик жүргүзүүдө стандарттык эмес кырдаалда өзүн-өзү башкарат, психологиялык туруктуулукту жана изилдөөчүлүк жөндөмдөрдү колдоно алат.
STEM көндүмдөр	ЖК-4: Санариптик медиа тексттерди, инфографикаларды, негизги математикалык, инженердик, илимий принциптерди колдоно алат, санариптик жана креативдүү экономиканын ар кандай бизнес чөйрөлөрүндөгү жаңы тенденцияларга ыңгайлаша алат;	ОН-4: Заманбап маалыматтык-телекоммуникациялык технологияларды жана математикалык методдорду колдонот, техникалык, санариптик жана креативдүү экономиканын тенденцияларына ийкемдүү

		мамиле жасайт.
--	--	----------------

8.2. 060101 Дарылоо иши адистиги боюнча билим берүү программасынын бүтүрүүчүсү төмөндөгү **жалпы кесиптик компетенциялар (ЖКК)** ээ болушу керек:

Компетенциялардын аталышы	Жалпы кесиптик компетенциялар
ЖКК-1	Кесиптик милдеттерди натыйжалуу аткарууда, кесиптик жана инсандык өнүгүү үчүн зарыл болгон маалыматтарды издөө, чечмелөө жана колдоно алат.
ЖКК -2	Нормативдик укуктук иш кагаздарды колдонуу, кесиптик ишмердигинде, өзгөчө кырдаалдарда юридикалык, психологиялык, этикалык жоопкерчилик менен иштей алат.
ЖКК -3	Нормалдуу жана патологиялык абалдарда ар кандай курактагы адамдын жашоо активдүүлүгүнүн анатомиялык, физиологиялык, өзгөчөлүктөрүн жана көрсөткүчтөрүн билүүгө, микроорганизмдердин түзүлүшүн алар тарабынан келип чыккан жугуштуу ооруларды, генетиканын жана тукум кубоолочу ооруларды алдын алууда, гигиеналык жана санитардык талаптарды сактоо менен өз кесибине жоопкерчилик менен мамиле кылган, үзгүлтүксүз билимин өркүндөтөтүүгө жөндөмдүү боло алышат.
ЖКК -4	Кесиптик ишмердүүлүктө маалыматтык-коммуникациялык технологияларды колдонуу.
ЖКК -5	Аскердик шартта биринчи медициналык жардам көрсөтө билүү, эвакуация эрежелерин билүү, санитардык-эпидемиологиялык коопсуздукту камсыздоо жана жоокерлердин саламаттыгын сактоо боюнча негизги көндүмдөргө ээ болуу.
ЖКК -6	Бейтапты кароонун негизги принциптерин билүү, санитардык-гигиеналык талаптарды сактоо, дарылоо-кам көрүү ишин уюштуруу жана медайымдык процесс этаптарын практикада колдонуу жөндөмүнө ээ болуу.
ЖКК -7	Дары каражаттарынын таасир механизмин, колдонуу көрсөткүчтөрүн жана каршы көрсөтмөлөрүн билүү, бейтапка дарыны туура жазып берүү, дозасын эсептөө жана терс таасирлерди алдын алуу жөндөмүнө ээ болуу.

8.3. 060101 Дарылоо иши адистиги боюнча «Фельдшер» квалификациясына ээ болгон бүтүрүүчү кесиптик ишмердүүлүктүн түрүнө төмөндөгүдөй кесиптик компетенцияларга (КК) ээ болушу керек:

Компетенциялардын аталышы	Дартты аныктоо жана дарылоодогу кесиптик компетенциялар
КК-1	Айыл аймагында жайгашкан ФАПтарда, тез жардам бөлүмдөрүндө иштеп жаткан учурда кесиптик компетенттүүлүгүнүн чегинде бейтаптарга дарылоо-диагностикалык жардам көрсөтүү менен алардын убактылуу эмгекке жарамсыздыгын өз алдынча изилдөө.
КК-2	Оорукана, диспансер, амбулатордук-поликлиника, тез жардам бөлүмдөрүндө жана башка саламаттыкты сактоо мекемелеринде иштөөдө дарыгердин көрсөтмөсү менен бейтаптарга медициналык жардам көрсөтүү.
КК-3	Физиологиялык кош бойлуулукту аныктоо, зарыл болгон шартта төрөт кабыл алуу жана ымыркайдын абалына баа берүү, ымыркайга жана төрөгөн аялга камкордук кылуу.
КК-4	Жугуштуу оорукана, диспансер, амбулатордук-поликлиника жана башка саламаттыкты сактоо мекемелеринде иштөөдө дарыгердин көрсөтмөсү менен бейтаптарга медициналык жардам көрсөтүү.
КК-5	Оорунун алгачкы стадиясында дартты аныктоо максатында жүргүзүлгөн калкты клиникалык кароого катышуу. Уюштуруу жана дарылоо иш-чараларында калктын үйүнө барып колдоо көрсөтүү.
КК-6	Көз ооруларынын негизги белгилерин таануу, офтальмологиялык жардам көрсөтүүдө медайымдык процессти колдонуу жана көрүү органдарынын алдын алуу чараларын билүү. Кулак, мурун жана тамак оорулары боюнча биринчи медайымдык жардам көрсөтүү, диагноз коюуга көмөктөшүү жана алдын алуу иштерин жүргүзүү.
КК-7	Кырдаалдык жана жандандыруу шартында биринчи медициналык жардам көрсөтө билүү, ошондой эле тери жана жыныс жолдорунун ооруларында медайымдык кам көрүү жана алдын алуу чараларын ишке ашыруу.
КК-8	Нерв системасынын жана психикалык оорулардын негизги белгилерин таанып-билүү, бейтапка туура мамиле кылуу, медайымдык кам көрүү жана реабилитациялык жардам көрсөтүү.
	Медициналык-профилактикалык ишмердүүлүктөгү

	кесиптик компетенциялар
КК-9	Дарылоо-профилактикалык мекемелериндеги иш ордунда санитардык-гигиеналык жана санитардык-эпидемиологиялык режимдерди сактоо; саламаттыкты сактоо системасынын нормативдик документтерине ылайык, эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасынын талаптарын эске алуу менен өз ишин уюштуруу.
КК-10	Калктын ооруларына алгачкы, экинчи жана үчүнчү алдын алуу жүргүзүү (дени сактар, бейтаптар, алардын үй-бүлө мүчөлөрү жана топтор).
КК-11	Ден соолукту чыңдоо, жакшыртуу боюнча калкка санитардык-гигиеналык маалымат берүү.
КК-12	Сергек жашоо образын жайылтуу, конкреттүү программаларды иштеп чыгуу жана аларды жүзөгө ашыруу.

9-БӨЛҮМ. 060101 ДАРЫЛОО ИШИ БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫН ИШКЕ АШЫРУУНУН ШАРТТАРЫНА ТАЛАПТАР

9.1. Билим берүү программасын ишке ашырууда кадрларга талаптар

9.1.1. Окуу процессин кадрлар менен камсыздоонун жалпы талаптары:

- билим берүү программасын даярдоонун НКББПсын ишке ашыруу, базалык билими жана/же квалификациясы орто кесиптик медайым адистигин аяктаган жана бакалавр, магистр, адистен төмөн эмес болуп улантылган, окутуп жаткан дисциплинасы багытына туура келген жана системалуу түрдө окуу (илимий)-методикалык ишмердүүлүк менен алек болгон педагогикалык кадрлар менен камсыз кылынышы керек;
- билим берүү программасынын окутуучуларынын жалпы санына карата штаттык окутуучулардын үлүшү 70%дан кем болбошу керек.

9.1.2. Окуу процессин кадрлар менен камсыздоонун билим берүү багытынын өзгөчөлүктөрүнө ылайык талаптары:

- билим берүү программасын ишке ашырган окутуучулардын 30% дан кем эмес бөлүгү өндүрүштөн жана/же тиешелүү бизнес секторлордон болушу шарт;
- билим берүү программасын ишке ашырууда ата мекендик жана/же чет өлкөлүк алдыңкы тажрыйбалуу окутуучулардан (онлайн же офлайн окуу формасын колдонуу менен) окуу жыл ичинде кеминде бир жолу конок лекцияларга тартуу;
- кесиптик циклдын окутуучуларынын сапаттык курамын баалоодо 10 жылдан ашык өндүрүштө тажрыйбасы бар кызматкерлер эске алынат;
- билим берүү программасын ишке ашыруучу профессордук-окутуучулук курам үч жылда бир жолу тиешелүү тармакта өзүнүн кесиптик квалификациясын, ал эми беш жылда бир жолу педагогикалык квалификациясын жогорулатууга тийиш.

9.2. Окуу процессинин окуу-усулдук жана маалыматтык камсыздалышына талаптар

9.2.1. Адабияттар фондуна талаптар:

- **060101 Дарылоо иши** адистигинин билим берүү программасын ишке ашырууда ар бир билим алуучунун маалымат базаларына жана билим берүү программасынын дисциплиналарынын толук тизмеги боюнча түзүлгөн китепканалык фонддорго жетүүсү менен камсыз кылынууга тийиш;
- милдеттүү окуу китептеринин жана методикалык куралдардын тизмеги лицензиялык талаптарга ылайык: гуманитардык-экономикалык дисциплиналар үчүн акыркы 5 жыл ичинде чыккан, табигый-техникалык багыттагы адистиктердеги атайын жана жалпы билим берүүчү дисциплиналар үчүн акыркы 10 жыл ичинде чыккан жылы сунушталууга тийиш;
- милдеттүү окуу китептеринин жана методикалык куралдардын бир студентке 0,5 экземплярдагы ченемге ылайык келиши керек;
- билим берүү процессинде ченемдик-укуктук актылар, локалдык актылар, кесиптик багыттагы мезгилдүү басылмалардын материалдары пайдаланылууга тийиш.

9.2.2. Электрондук окуулуктарга талаптар:

- окуу планындагы ар бир дисциплина (модуль) боюнча милдеттүү жана кошумча окуу китептеринин электрондук китепканада камсыз кылынууга тийиш;
- электрондук-китепкана система ар бир билим алуучуга электрондук окуулуктарды колдонуу үчүн интернет желеси жана окуу жайдын санариптик платформалары жекиликтүү болуусу керек (компьютердик кааналар, методикалык кааналарда орундуктар жетиштүү болууга тийиш);
- ата мекендик жана чет элдик ЖОЖдор жана уюмдар менен ыкчам маалымат алмашуу Кыргыз Республикасынын интеллектуалдык менчик жөнүндө мыйзамдарынын жана Кыргыз Республикасынын интеллектуалдык менчик тармагында эл аралык келишимдердин талаптарын сактоо менен ишке ашырылышы керек;
- билим алуучулар үчүн заманбап кесиптик маалымат базаларына, маалымат, сурап-билүү жана издөө системалары жеткиликтүү болууга тийиш.

9.2.3. Окуу-усулдук материалдардын (комплекстердин) электрондук формаларынын окуу жайдын тиешелүү санариптик платформаларына жайгаштырууга талаптар:

Ар бир окуу дисциплинасынын окуу-усулдук материалдары (комплекстердин) (силлабус, баалоо каражаттары ж.б.) окуу процесси башталганга чейин окуу жайдын санариптик (электрондук) платформасына жайгаштырылууга тийиш.

9.3. Окуу процессинин материалдык-техникалык камсыздалышына талаптар

Кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун окуу планында каралган лабораториялык, дисциплиналык жана дисциплиналар аралык даярдоонун, студенттерди практикалык даярдоонун бардык түрүн жүргүзүүнү камсыз кылган, колдонуудагы санитардык жана өрткө каршы эрежелер менен ченемдерге ылайык келген материалдык-техникалык базасы болушу керек.

Адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу студенттин лабораториялык жана практикалык иштерди, анын ичинде персоналдык компьютерлерди колдонуу менен практикалык тапшырмаларды милдеттүү компонент катары аткарууну камсыз кылышы керек. 1 студент үчүн пайдалуу аянт 3м² кем эмес болушу керек.

9.3.1. Атайын кабинеттер (лабораториялык, лингофондук, компьютердик, виртуалдык, мультимедиялык ж.б.).

Кабинеттер:

- кыргыз (орус) тили (плакаттар и стенддер)
- коомдук дисциплиналар (плакаттар жана стенддер)
- чет тили (плакаттар жана стенддер)
- латын тили (плакаттар жана стенддер)
- кесиптик математика (плакаттар жана стенддер)
- информатика (плакаттар жана стенддер, компьютеры)
- анатомия жана физиология (плакаттар жана стенддер, адамдын скелети жана анын түзүмдүк бөлүмдөрү, муляждар, фантомдор)
- фармакология (плакаттар жана стенддер, дары препараттарынын топтому)

- дарылоо иши (плакаттар жана стенддер, нозологиялык бирдиктер боюнча кам көрүү предметтери)
- инфекциялык оорулар (плакаттар жана стенддер, муляждар, лабораториялык диагностика үчүн предметтери)
- дерматовенерология (плакаттар жана стенддер, муляждар, фантомдор)
- физиотерапия (плакаттар жана стенддер, медициналык кушеткалар, аппараттар, электрофорез, амплипульс, Куф, ингаляторлор)
- хирургия (плакаттар жана стенддер, муляждар, фантомдор, көрсөтмө куралдар, медициналык бинттер, шакшактар, хирургиялык инструменттер, оорулууларга кам көрүүчү предметтер, тигүүчү материал, канды токтотуучу боолуктар)
- реаниматологиянын негиздери (плакаттар жана стенддер, муляждар, фантомдор, көрсөтмө куралдар, оорулууларга кам көрүүчү предметтер)
- терапия (плакаттар жана стенддер, тонометр, фонендоскоп, чөнтөк ингаляторлору, пикфлоуметр, пол таразасы)
- педиатрия (плакаттар жана стенддер, куурчактар, бойду өлчөгүч, кювез, электрондук медициналык тараза, баланы ороочу стол, жаңы төрөлгөн ымыркайларга жана чоңураак курактагы балдарды кам көрүү предметтери, көрсөтмөлү куралдар, муляждар жана фантомдор)
- акушердик жана гинекология (плакаттар жана стенддер, көрсөтмө куралдар, муляждар жана фантомдор, акушердик жамбаш сөөгү, акушердик куурчактар, акушердик стетоскоп, тазомер, сантиметрдик тасма, жыныс кынынын күзгүсү)
- микробиология (плакаттар жана стенддер, көрсөтмө куралдар, микроскоп)
- интерактивдүү доска, проектор
- компьютердик класс
- окуу-машыгуу борбору.

Бардык клиникалык адистиктер боюнча:

1. Медайым иши блогу (плакаттар жана стенддер, медициналык документтер, муляждар, фантомдор, дарыгерге чейинки жардам көрсөтүү үчүн инструменттер топтому, ар кандай манипуляциялар үчүн жабдуулар, жөнөкөй физио процедураларды жүргүзүү үчүн тоptom, медициналык кушеткалар, нозологиялык бирдиктер боюнча кам көрүү предметтери, лабораториялык изилдөөлөрдү жүргүзүү үчүн предметтер).
2. Акушердик жана гинекология блогу (гинекологиялык кресло, ширма, кушетка, фантомдор, муляждар, акушердик жамбаш сөөктөр, акушердик куурчактар, акушердик стетоскоп, жамбаш сөөктү өлчөгүч, сантиметрдик тасма, жыныс кыны күзгүсү, жатын зонду, кыпчуурлар, корнцанг, абортанг, ийне кармагыч, тигиш материалдары, штатив, куралдар туруучу столчо, вазокан, акушер-гинекологдун атайын формасы, төрөөчү аял үчүн бир жолу колдонулган пакет, баланы ороочу стол, жаңы төрөлгөн ымыркай үчүн пакет).
3. Балдардын инфекциясы менен педиатрия (куурчактар, фантомдор, муляждар, бой өлчөгүч, электрондук медициналык таразалар, вертикалдуу бой өлчөгүч жана таразалар, жуунтуу үчүн ванна, баланы ороочу стол, жаңы төрөлгөн ымыркайга жана чоңураак балдарга кам көрүү үчүн предметтер, кювез, Амбу кычкылтек беткабы, тонометр, фонендоскоп, көрсөтмөлүү курал, муляждар жана фантомдор).
4. Терапия (муляждар, фантомдор, тонометр, фонендоскоп, чөнтөк ингаляторлору, пикфлоуметр, медициналык тараза, бой өлчөгүч, глюкометр, кам көрүү предметтери, ЭКГ портативдик аппараты, медициналык кушеткалар).
5. Реаниматология негиздери менен хирургия блогу (плакаттар жана стенддер, муляждар, фантомдор, көрсөтмөлүү куралдар, медициналык дакилер, шакшактар, кичи операциялык блогу: хирургиялык куралдар, тигиш материалдары, кан токтотуучу боолуктар, медициналык кушеткалар, кан группасын аныктоо үчүн тоptom, хирургиялык оорулууларга кам көрүү предметтери, ИВЛ тоptomу).
6. Видеослайддарды, тематикалык фильмдерди көрүү үчүн кабинет (телевизор, интернет менен туташтырылган компьютер).

7. Спорттук комплекс:

- спорт залы;
- кеңири профилдеги ачык стадион.

8. Залдар:

- китепкана, электрондук китепкана;
- интернет желесине кирүү мүмкүнчүлүгү бар окуу залы;
- электрондук китепкана;
- салтанаттуу чогулуш өткөрчү зал- 1;
- медпункт – 1;
- ашкана – 1.

9.3.2. Өндүрүштүк базада окутуунун шарттары (өндүрүштө окутуу):

Билим берүү уюму милдеттүү түрдө практикалык окутуу, кесиптик билимдерди жана көндүмдөрдү бекемдөө максатында ишканалардын базасында билим алуучунун жалпы жана кесиптик билимдерди, көндүмдөрдү алуусуна багытталган жумуш ордунда окутууну камсыздап берүүсү керек.

НКББПнын тиешелүү кесиптик дисциплиналары боюнча ишканада же уюмда өткөрүлүүчү өндүрүштө окутууну камтыган программаларын иштеп чыгууга жана бекитүүгө тийиш.

060101 Дарылоо иши адистигинде билим алуучулар 1-2-3-4-5-6-7 семестрлерде окуу өндүрүштүк медициналык мекемелерде практикаларын өтүшөт.

9.4. Билимдердин сапатын баалоого талаптар

9.4.1. Текшерүүнүн түрлөрү:

Билим алуучуларды жана бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо аларды учурдагы, орто аралык жана жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоону камтууга тийиш.

Билим алуучуларды учурдагы аттестациялоо билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму тарабынан белгиленген (окумуштуулар кеңеши тарабынан бекитилген) баалоо системасынын негизинде окуу семестринин ичинде жүргүзүлөт.

Билим алуучуларды орто аралык аттестациялоо ар бир семестрде жүргүзүлөт жана бардык дисциплиналар/модулдар боюнча семестрдеги учурдагы аттестациялоонун жыйынтыктары билим берүү уюмунун локалдык актыларына ылайык уюштурууга тийиш.

9.4.2. Баалоо каражаттар фонду жана баалоонун критерийлери:

Билим алуучулардын жеке жетишкендиктеринин билим берүү программасынын этаптуу же акыркы талаптарына ылайык келүүсүнө учурдагы, аралык жана жыйынтыктоочу аттестациялоо үчүн типтүү тапшырмаларды, текшерүү иштерин, модулдук тесттерди жана ээ болгон компетенциялардын деңгээлин баалоого мүмкүндүк берүүчү практикалык тапшырмаларды камтыган баалоо каражаттарынын базалары жана критерийлери иштелип чыгууга тийиш.

Ар бир дисциплина үчүн текшерүүнүн түрлөрүнө ылайык, баалоо каражаттары жана баалоонун критерийлери окуу процесси башталганга чейин иштелип чыгат жана билим алуучуларга жеткиликтүү болуу үчүн окуу жайдын сайтына жайгаштырылууга тийиш.

9.5. Практиканы уюштурууга коюлган талаптар.

9.5.1. Практика жөнүндө жалпы жоболор:

Билим берүү программаларын окутууда билим алуучулар үчүн өткөрүлүүчү практикалар, адисти даярдоодогу кесиптик компетенцияларды калыптандыруучу окуу процессинин формасы катары каралат. Ар бир билим алуучу билим берүү уюму тарабынан көрсөтүлгөн практиканын түрлөрүн өтүүгө (аткарууга) милдеттүү. Билим берүү уюму өндүрүштүк практиканы кесиптик билим берүүнүн багытына жана адистигине жараша өндүрүштүк мекеме уюмдарда өткөрүлүүсүн камсыздоого тийиш.

9.5.2. Кесиптик орто билим берүүнүн билим берүү программасына даярдоодо практиканын төмөнкү түрлөрү өткөрүлөт:

1. Окуу-өндүрүштүк практика

- алгачкы кесиптик көндүмдөрдү алуу үчүн окуу жана өндүрүштүк практика

2. Өндүрүштүк практика

- **акушердик** пациенттерге жардам көрсөтүү боюнча окуу жана өндүрүштүк практикасы билим берүү уюмунун жеке медициналык клиникасынын (эгерде бар болсо), келишим түзүлгөн мамлекеттик ооруканалардын, жеке менчик медициналык клиникалардын акушердик багыттагы бөлүмдөрүндө уюштурулууга тийиш.

- **инфекцияда** бейтаптарды кароо боюнча окуу жана өндүрүштүк практикасы билим берүү уюмунун жеке медициналык клиникасынын (эгерде бар болсо), келишим түзүлгөн мамлекеттик ооруканалардын, жеке менчик медициналык клиникалардын жугуштуу оорулар багытындагы бөлүмдөрүндө уюштурулууга тийиш

- **терапияда, педиатрияда жана хирургияда** пациенттерге кам көрүү боюнча окуу жана өндүрүштүк практикасы билим берүү уюмунун жеке медициналык клиникасынын (эгерде бар болсо), келишим түзүлгөн мамлекеттик ооруканалардын, жеке менчик медициналык клиникалардын терапевтик, педиатриялык жана хирургиялык багыттагы бөлүмдөрүндө уюштурулууга тийиш

3. Квалификация ыйгаруу алдындагы практика.

9.5.3. Практиканын түрлөрүнө талаптар

Колледждеги практикалардын негизги түрлөрүнүн багыттары, адистиктердин окуу пландарына ылайык аныкталат. Алардын негизгилери болуп окуу өндүрүштүк, клиникалык жана квалификация ыйгаруу алдындагы практика эсептелинет.

Окуу-өндүрүштүк практикалары теориялык билиминин негизинде алгачкы кесиптик көндүмдөрдү калыптандыруу иш тажрыйбага ээ болуу үчүн медициналык мекеме уюмдарында өткөрүлүүсү керек.

Өндүрүштүк практика төрөт үйүндө, ооруканаларда, үй-бүлөлүк дарыгерлер борборлорунда, фельдшердик акушердик пункттарда, инфекциялык ооруканаларында, онкологиялык ооруканаларында, балдар ооруканаларында бейтаптарды кароо боюнча медициналык мекеме уюмдарында өткөрүлүүсү керек.

Квалификация ыйгаруу алдындагы практика окутуунун жыйынтыктоочу этабы болуп эсептелинет жана ал студенттер тарабынан окутуунун теориялык, практикалык программасын толук өздөштүрүлгөндөн кийин адистигине жараша медициналык мекеме уюмдарында теориялык билиминин негизинде алгачкы кесиптик көндүмдөрдү калыптандыруу иш тажрыйбага ээ болуу үчүн медициналык мекеме уюмдарында өткөрүлүүсү керек.

Билим берүү мекемеси практиканын жогоруда көрсөтүлгөн түрлөрүн жүргүзүү үчүн зарыл болгон документтерди берүүгө милдеттүү.

9.6. Жыйынтыктоочу аттестация.

Комплекстик жыйынтыктоочу мамлекеттик сынакка талаптар жана эмгек сыйымдуулугунун (кредиттин саны) бөлүштүрүлүшүнө негиздемелер:

Билим алуучуларды жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо толук окуу курсун аяктагандан кийин жүргүзүлүүгө тийиш. Мамлекеттик аттестациялык сынактардын түрлөрү жана аны уюштуруу тартиби бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо жүргүзүүнү жөнгө салуучу Кыргыз Республикасынын жана билим берүү уюмунун ченемдик-укуктук актыларына ылайык билим берүү уюму тарабынан аныкталышы керек.

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияга академиялык карызы жок жана окуу планында каралган окутуунун толук курсун аяктаган бүтүрүүчүгө уруксат берилүүгө тийиш.

9.6.1. Компекстүү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияга талаптар жана академиялык жүктөмдү бөлүштүрүүнүн негиздемеси (кредиттердин саны):

Бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо бул адистик боюнча бүтүрүүчүнүн даярдоонун минималдуу мазмунуна жана деңгээлине карата мамлекеттик талаптардын негизинде теориялык жана практикалык кесиптик даярдыгын баалоону караган

адистик боюнча комплекстүү мамлекеттик дисциплиналар аралык экзамен түрүндө өткөрүлүүгө тийиш.

Акыркы мамлекеттик аттестация эки этаптан турушу керек:

- I этап – тестирлөө мамлекеттик экзамен.
- II этап –объективдүү структураланган клиникалык сынак.

Комплекстүү жыйынтыктоочу мамлекеттик экзамен студенттин билимин, теориялык жана практикалык көндүмдөрүн, клиникалык иш тажрыйбасын баалайт, ошондой эле тесттерге, практикалык көндүмдөрдү жана кырдаалдык тапшырмаларга даярдануу үчүн окуу жүктөмүнүн 3 кредитинен кем эмес болушу керек.

Жыйынтыктоочу баа мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациянын 2 этабынын орточо жыйынтыгы боюнча коюлушу керек.

_____ ;
_____ .

10-БӨЛҮМ. БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫНЫН БАЗАЛЫК ОКУУ ПЛАНЫНЫН ҮЛГҮСҮ

Блоктор	Циклдер	Циклдин багыттары	Дисциплиналар	Кредиттердин топторго бөлүнүшү			Сааттардын бөлүнүшү			1-окуу жылы		2-окуу жылы		3-окуу жылы		4-окуу жылы	
				“А”	“В”	“С”	Баары	Аудит.	СӨАИ	1-семестр	2-семестр	3-семестр	4-семестр	5-семестр	6-семестр	7-семестр	8-семестр
1-блок	1-цикл. Жалпы билим берүү (12 кредит)	Тилдик жана коммуникативдик көндүмдөр															
		Улуттук жана жалпы адамзаттык баалуулуктар															
		Soft skills көндүмдөр															
		STEM көндүмдөр															
		Дене тарбия															
	2-цикл. Жалпы кесиптик билим берүү	Жалпы кесиптик дисциплиналар															
	3-цикл. Кесиптик билим берүү	Кесиптик дисциплиналар															
2-блок	Практикалар																
3-блок	Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация																
Билим берүү программасынын жалпы эмгек сыйымдуулугу				120 (150/180/ 210/240) кредиттен кем эмес													

Эскертүү: Базалык окуу планы ушул үлгүгө ылайык 1-5-тиркемелерди колдонуу менен иштелип чыгат.

Окуу планынын биринчи блогу 3 циклден турат, алар: жалпы билим берүү цикли, жалпы кесиптик билим берүү цикли жана кесиптик билим берүү цикли.

Жалпы билим берүү цикли “Тилдик жана коммуникативдик көндүмдөр”, “Улуттук жана жалпы адамзаттык баалуулуктар”, “Soft skills көндүмдөр (жумшак көндүмдөр)”, “STEM көндүмдөр” аталышындагы багыттарга (дисциплиналардын каталогу) бөлүнгөн. Ар бир багытка 3төн кем эмес дисциплина сунушталат жана дисциплиналардын каталогун билим берүү уюму аныктайт. Билим алуучулар багыттарга сунушталган дисциплиналарды өз алдынча тандай алат.

Базалык окуу планынын бардык циклдеги окуу дисциплиналары милдеттүүлүк даражасы жана мазмунун өздөштүрүүнүн ырааттуулугу боюнча «А», «В», «С» топторуна бөлүнөт:

«А» – дисциплиналардын ырааттуулугу сакталган, базалык окуу планда көрсөтүлгөн семестрде жана окууга милдеттүү болгон дисциплиналар.

«В» – дисциплиналардын ырааттуулугу мааниге ээ эмес, милдеттүү окууга тийиш. Билим алуучулар бул топтогу дисциплиналарды көрсөтүлгөн окуу жылдарга өз алдынча каалаган семестрлерде пландаштырып окуйт.

«С» – «С» тобуна билим берүү уюму тарабынан кесиптик цикл үчүн дисциплиналардын каталогу (тандоо курстары) сунушталат жана билим алуучулар ар бир каталогдон өз каалоосу менен бир дисциплинаны гана тандап окуйт. Каталогтогу дисциплиналар тектеш болууга тийиш. Бул топтогу дисциплиналардын семестрлери окуу планында так көрсөтүлүүгө тийиш.

«С» тобу базалык окуу планынын «А» тобундагы дисциплиналарды тереңдетүүгө, эмгек рыногунун талаптарын жана илимдин-техниканын жетишкендиктерин эске алуу менен бүтүрүүчүнүн атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн камсыз кылуу үчүн кошумча компетенцияларга ээ болууга мүмкүндүк берет.

«С» – тобундагы дисциплиналар эмгек рыногунун талаптарын жана илимдин-техниканын жетишкендиктерин эске алуу менен ар бир окуу жылында жаңыланып туруусу мүмкүн.

Базалык окуу планынын жалпы эмгек сыйымдуулугунун бөлүштүрүлүшү

Базалык окуу планынын структурасы			Билим берүү программасынын блокторунун жана топторунун эмгек сыйымдуулугу (кредит)			
1-блок	Дисциплиналар		«А»	«В»	«С»	
			104-158 кредит			
	Циклдер	Жалпы билим берүү дисциплиналары		12 кредит		
		Кесиптик цикл		92-146 кредит		
		Жалпы кесиптик дисциплиналар	15%-25%	6%-10%		
		Кесиптик дисциплиналар	50%-60%	20%-25%	20%-25%	
Дене тарбия		72-120 саат				
2-блок	Практика			20-70 кредит		
3-блок	Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация			2-6 кредит		
Билим берүү программасынын жалпы эмгек сыйымдуулугу			210 кредиттен кем эмес			

Базалык окуу пландарындагы милдеттүү дисциплиналардын циклдер боюнча бөлүштүрүлүшү жана эмгек сыйымдуулугу

Блоктор		Циклдер	Циклдин багыттары	Дисциплиналар	Кредиттердин топторго бөлүнүшү			Сааттардын бөлүнүшү			1-окуу жылы		2-окуу жылы		3-окуу жылы		
					“А”	“В”	“С”	Баары	Аудит.	СӨАИ	1-семестр	2-семестр	3-семестр	4-семестр	5-семестр	6-семестр	
1-блок	1-цикл. Жалпы билим берүү (12 кредит)	Тилдик жана коммуникативдик көндүмдөр	Кыргыз тили/ Орус тили														
			Дисциплиналардын 4-каталогу (Чет тилдери)														
		Улуттук жана жалпы адамзаттык баалуулуктар	Дисциплиналардын 1-2-3-каталогдору														
				Soft skills көндүмдөр													
				STEM көндүмдөр													
				Дене тарбия													
	2-цикл. Жалпы кесиптик билим берүү	Жалпы кесиптик дисциплиналар															
	3-цикл. Кесиптик билим берүү	Кесиптик дисциплиналар															
2- блок	Практикалар (20-70 кредит)																
3-блок	Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация (2-6 кредит)																
Билим берүү программасынын жалпы эмгек сыйымдуулугу										210 кредиттен кем эмес							

Базалык окуу планынын дисциплиналарынын каталогу

Эскертүү: Жалпы билим берүү циклинин “дисциплиналар каталогундагы” дисциплиналар студент тарабынан тандалат.

Каталогдун номери	Каталогдун багыты	Каталогдогу дисциплиналардын аталыштары	Кредиттин көлөмү
Дисциплина лардын 1-каталогу	Улуттук жана жалпы адамзаттык баалуулуктар багыты	Ата мекен тарыхы, улуттук баалуулуктар жана маданият	4
		Кыргызстандын географиясы	
		Кесиптик чөйрөдөгү экологиялык билим жана маданият	
		...	
Дисциплина лардын 2-каталогу	Soft skills көндүмдөрү	Долбоордук практикум	4
		Сынчыл ой жүгүртүү, ой жүгүртүүнү дизайндоо	
		Өзүн-өзү тарбиялоо жана психология	
		...	
Дисциплина лардын 3-каталогу	STEM көндүмдөр	Тармактык математика	4
		Кесиптик ишмердиктеги санарип технологиялары	
		Заманбап табигый билим берүүнүн концепциясы	
		...	
Дисциплина лардын 4-каталогу	Тилдик жана коммуникативдик көндүмдөр (чет тилдер)	Англис тили	4
		Кытай тили	
		Корей тили	
		Немец тили	
		...	